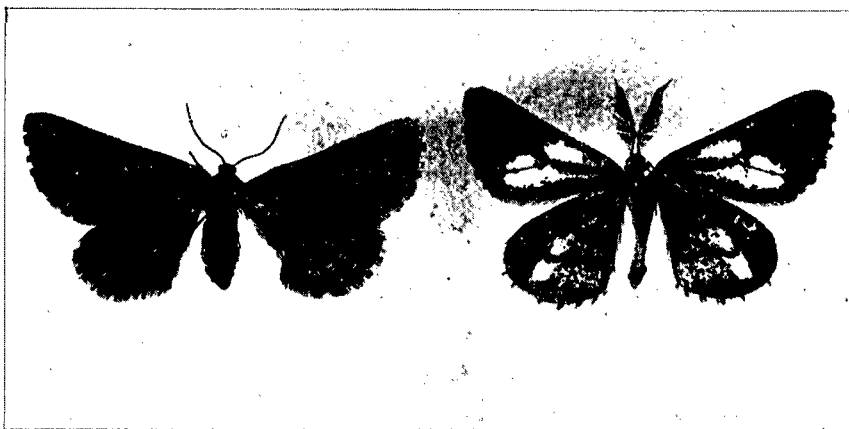

De Dennespanner. Links ♀, rechts ♂. Let op de geveerde sprieten van de laatste. Het aantal zintuigorganen daarop is groter.

J. Kleinhout jr

Over het vinden van de geslachten bij de Dennespanner

De vlinders van de Dennespanner, *Bupalus piniarius* L., komen in de vroege morgen uit. Hangend aan kleinere of grotere verhevenheden van de bodem, zoals takken, dennekegels of grashalmen pompen ze hun vleugels uit en laten deze hard worden. Verhinderen wij dit, b.v. in een klein potje, dan krijgen ze verkreukelde vleugels. In deze tijd lopen ze veel gevaar door roofvijanden, b.v. bodemspinnen of mezen, gegrepen te worden. Tegen met hun ogen zoekende roofvijanden zijn ze dan ook goed beschermd en misschien treedt er ook een geur-maskering op, in verband met rovers onder de Insecten. De buitenzijde der vleugels hebben een beeldverbrokkelend voorkomen en lijken op de 'rommelige' situatie op de bodem, vooral wanneer deze door de zon beschenen wordt. Als zij later naar de kronen vliegen, zijn ze niet meer beschermd door hun uiterlijk. Dit wijst er dus op, dat ze in de tijd dat ze op de bodem verblijven veel gevaar te duchten hebben. Het kan echter zijn, dat ze vóór de eiafzetting in de kronen veel van visuele rovers te lijden hebben, maar dat deze sterfte overtroffen wordt door een ander belang, b.v. het vinden der sexen.

Wij komen hier op een punt dat de scherpe seksuele dimorphie actueel maakt. Eigenaardig is echter dat een mannetje een vrouwtje kan vinden geheel zonder optische prikkels. Dit wil natuurlijk niet zeggen dat zij geen rol kunnen spelen bij een succesvolle paring.

De oriëntatie op geur bleek uit het volgende. Er werden een aantal ramen, bespannen met linnen, op de bodem gelegd. Hieronder kwamen de vlinders uit. Herhaalde malen werd gezien, dat een mannetje kwam aanvliegen en op een bepaalde plaats boven het doek bleef rondcirkelen. Wanneer het raam werd opgelicht bleek steeds een uitgekomen wijfjes-vlinder aan de binnenkant te zitten. Het mannetje kwam dus uit zijn natuurlijke milieu om het wijfje op te zoeken. Dagenlange contrôle bracht aan het licht, dat 'vliegvlugge' vlinders normaal niet beneden de kronen voorkomen (na zware slagregens kan het gebeuren dat ze wel lager zitten).